

SAMO UBISIVO NEVINOSTI

DŽEFERI JUDŽINIČIĆ

ZAPADNO OD SUNCA

BOOKA.

DŽEFRI JUDŽINIDIS

SAMO
UBISTVO
NEVINOSTI

BOOKA.

Knjiga **006**

Edicija **Zapadno od sunca**

**DŽEFRI JUDŽINIDIS
SAMOUBISTVO NEVINOSTI**

Naslov originala

JEFFREY EUGENIDES

THE VIRGIN SUICIDES

Copyright © 1993 by Jeffrey Eugenides

All rights reserved.

ZA IZDAVAČA

Ivan Bevc

Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Slanački put 128

office@booka.in

www.booka.in

PREVOD

Aleksandar Milajić

LEKTURA

Agencija Tekstogradnja

KOREKTURA

Agencija Tea Books

DIZAJN KORICA I PRELOM

Ivan Benussi

ŠTAMPA

DMD Štamparija

TIRAŽ

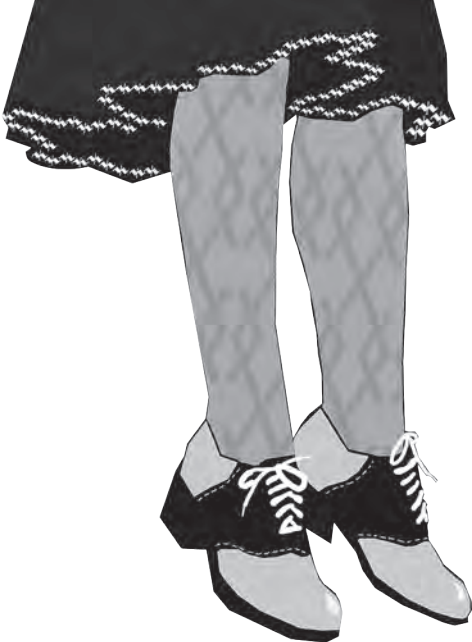
1500

Beograd, februar 2011.

Prvo izdanje

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene
saglasnosti izdavača.

SAMO UBISTVO NEVINOSTI

ROMAN

DŽEFRI JUDŽINIDIS

SA ENGLESKOG PREVEO
Aleksandar Milajić

BOOKA.

Za Gasa i Vandu

Jedan

Onog jutra kad je i poslednja ćerka Lisbonovih oduzela sebi život – bila je to Meri, uzela je tablete za spavanje kao i Tereza – dvojica bolničara stigla su do kuće znajući tačno u kojoj su fioci noževi, gde stoji plinski šporet i na koju se gredu u podrumu može privezati uže. Kad su izašli iz vozila hitne pomoći, ponovo se krećući presporo po našem mišljenju, debeli tiho reče: „Ne možemo brže od ovog, ljudi. Nije vam ovo televizija.“ Naoružan velikim respiratorom i EKG aparatom, prošao je kraj žbunja izdžigljalog svud po zapuštenom travnjaku, koji je pre trinaest meseci, kad je sve počelo, bio besprekorno uredan.

Prva se ubila najmlađa od njih, Sesilija, koja je imala tek trinaest godina, kad je stoički presekla vene dok se kupala. Ugledavši je kako pluta u ružičastom jezercetu, onako žutoooku kao da je posednuta, sićušnog tela što je već mirisalo na zrelu ženu, bolničare je toliko prenerazio njen spokojan izraz da su stajali kao opčinjeni. Ali onda je gospođa Lisbon utrčala vrišteći i kupatilo se vratilo u stvarnost: krv na prostirci, brijač gospodina Lisbona i zacrvenjena voda u klozetskoj šolji. Izvadili su Sesiliju iz tople kupke, koja je potpomogla iskrvarenje, i podvezali joj ruku. Mokra kosa padala joj je niz leđa, a udovi joj već behu pomodreli. Nije rekla ni reč, ali kad su joj razdvojili šake, pronašli su u njima plastificiranu sliku Device Marije, što ju je privijala na tek propupele grudi.

Bio je jun, sezona vodenih mušica, vreme kad se na naš grad svake godine stušti najezda ovih kratkovekih insekata. U oblacima su se dizale s algi u zagađenom jezeru i poput letećeg smeđeg gliba do- sledno zamračivale prozore, prekrivale automobile i ulične svetiljke i stvarale lepljivu masu po dokovima i pristaništima. Gospođa Šir, koja živi niz ulicu, rekla nam je da je videla Sesiliju dan pre no što je ova pokušala da se ubije. Stajala je kraj ivičnjaka, u onoj prastaraj podse- čenoj venčanici što ju je stalno nosila, i posmatrala porodični karavan prekriven mušicama. „Bolje idi po metlu, dušo“, posavetovala ju je gospođa Šir, na šta joj je Sesilija samo uputila onaj svoj vidovnjački pogled. „Mrtve su“, rekla joj je. „Žive svega dvadeset četiri sata. Izlegu se, polože jaja i odapnu. Ne stignu čak ni da jedu.“ Potom je gurnula ruku u penasti prekrivač od insekata i ispisala svoje inicijale: S. L.

Pokušali smo hronološki da složimo fotografije, mada je to bilo teško jer je prošlo mnogo godina. Neke su mutne, ali dovoljno rečite. Ekspozat 1 prikazuje dom Lisbonovih malo pre Sesilijinog pokušaja samoubistva. Fotografiju je snimila gospođa Karmina d'Anđelo, agent za nekretnine, kojoj je gospodin Lisbon poverio prodaju njihove kuće, već odavno premale za toliku porodicu. Na snimku se vidi da škriļčani crepovi još nisu bili počeli da otpadaju s krova, da se veranda izdiže iznad žbunja i da prozori nisu prelepljeni izolir-trakom. Udobno gnezdo porodice iz predgrađa. Na prvom prozoru zdesna na spratu vidi se obris, koji je gospođa Lisbon prepoznala kao Meri Lisbon. „Stalno je prolazila rukom kroz kosu jer joj se činilo da je mlitava“, rekla je godinama kasnije, prisećajući se kratkog ovozemaljskog života svoje kćeri. Meri je na fotografiji uhvaćena dok se fenirala. Izgleda kao da joj je glava u plamenu, ali to je samo igra svetlosti. Bio je trinaesti jun, dvadeset osam stepeni, bez oblaka.

Kad su bolničari sa zadovoljstvom utvrdili da su uspeli da svedu krvoliptanje na tanak mlaz, podigli su Sesiliju na nosila i poneli je

ka vozilu pred kućom. Izgledala je kao majušna Kleopatra na carskoj nosiljci. Prvo smo ugledali onog mršavog s brkovima kao u Vajata Erpa – kad smo se navikli na njega tokom svih tih tragedija, prozvali smo ga Šerif – a za njim se pojavio i debeli, koji je nosio zadnji kraj nosila i oprezno stupao kroz travu sve vreme pogledavajući ka svojim cipelama nalik policijskim, kao da pazi da ne ugazi u pseće govance. Kasnije, nakon što smo malo bolje upoznali celu skalameriju, shvatili smo da je proveravao merač krvnog pritiska. Znojili su se i teturali dok su napredovali ka trepćućim svetlima brektavog vozila hitne pomoći. Debeli se saplete o zaboravljenu kapijicu za krocket, pa je šutnu u znak osвете. Kapijica polete podigavši za sobom salvu zemlje i uz zveket pade na prilazni put. Uto gospođa Lisbon istrča na trem noseći Sesilijinu flanelsku spavaćicu i ispusti dugačak jauk od kog se vreme zaustavi. Između opustošenih krošnji i bujne, prezelene trave, njih četvoro zastade skamenjeno kao na graviri: dvojica robova pri nose žrtvu na oltar (podizhu nosila na vozilo), sveštenica vitla bakljom (mlatara flanelskom spavaćicom), dok se omamljena devica izdiže na laktove s nezemaljskim osmejkom na bledim usnama.

Gospođa Lisbon je ušla u zadnji deo ambulantanah kola, dok ih je njen suprug pratio u autu držeći se ograničenja brzine. Dve ćerke Lisbonovih nisu bile kod kuće – Tereza je otišla u Pitsburg na neki naućni skup, dok je Boni boravila u muziĉkom kampu ne bi li naućila da svira flautu, nakon što je odustala od klavira (premale šake), violine (nažuljana brada), gitare (krvavi prsti) i trube (otećena gornja usna). Ćuvši sirenu, Meri i Laks su napustile ćas pevanja i zajedno s gospodinom Džesapom istrćale iz kuće preko puta. Probivši se kroz gužvu do kupatila, doživеле su isti šok kao i njihovi roditelji videvši Sesilijine krvave ruke i bezbožnu golotinju. Napolju su stajale zagrljene u visokoj travi, na mestu koje je promaklo Buću, mišićavom momku, tokom redovnog subotnjeg sređivanja travnjaka. S druge strane ulice, grupa ljudi iz Gradskog zelenila bavila se jednim od naših obolelih brestova. Kad sirena zajauka i vozilo hitne pomoći stade da se udaljava, botanićar i njegovi radnici spustiše prskalice s insekticidom i osvrnuše

se. Nastavili su posao tek kad je sve bilo gotovo. Pomenuto drvo, koje se vidi u prvom planu na Ekspozatu 1, kasnije je podleglo gljivicama koje prenosi brestov potkornjak, pa su ga posekli.

Hitna pomoć je Sesiliju odvezla u bolnicu *Bon Sekor* na uglu ulica Kerčeval i Momi. Devojčica je u ambulanti s jezivom nezainteresovanošću posmatrala kako pokušavaju da joj spasu život. Nije ni trepnula žutim očima, niti se trznula kad su joj zarili iglu u ruku. Doktor Armonson joj je ušio rane na doručjima i nakon petominutne transfuzije objavio da je Sesilija van životne opasnosti. Pogladio ju je po bradi i rekao: „Šta ćeš ti ovde, dušo? Još si mala da znaš koliko život ume da bude gadan.“

A onda je Sesilija izgovorila ono što bi se moglo smatrati jedinim vidom njenog oproštajnog pisma, mada potpuno beskorisnog pošto su joj spasli život: „Doktore, vi očigledno nikad niste bili trinaestogodišnjakinja.“

Ćerke Lisbonovih imale su trinaest (Sesilija), četrnaest (Laks), petnaest (Boni), šesnaest (Meri) i sedamnaest godina (Tereza). Bile su niske, oblih guzova sapetih farmericama i jednako oblih i mekih obraza. Kad god bismo ih videli, njihova lica su nam izgledala nekako nepristojno izložena, kao da smo bili navikli da susrećemo jedino žene pod velom. Nikome nije bilo jasno kako su gospodin i gospođa Lisbon stvorili toliko lepu decu. Gospodin Lisbon je bio profesor matematike u gimnaziji. Bio je mršav, dečačkog lika, zbunjen vlastitom sedom kosom. Imao je visok glas, tako da smo kasnije, kad nam je Džo Larson pričao o njegovom vrisku dok su Laks odvozili u bolnicu nakon njenog pokušaja samoubistva, jasno mogli da zamislimo to ženskasto cičanje.

Pri svakom susretu s gospođom Lisbon pokušavali smo na njenom licu da pronađemo tragove lepote koja je nekada tu sigurno bila. Ali njene dežmekaste ruke, kratko podšišana kosa nalik čeličnoj vuni i

naočare kao u bibliotekarke uvek bi nas osujetile. Viđali smo je vrlo retko, obično izjutra, kad bi, potpuno obučena iako još nije čestito ni svanulo, izašla da pokupi orošene tetrapake mleka, ili pak nedeljom, kad bi se porodica spremala da se u svom furniranom karavanu zaputi ka katoličkoj crkvi svetog Pavla na jezeru. U tim prilikama odisala je kraljevskom hladnoćom. Čvrsto stežući tašnu za posebne prilike, redom je zagledala svaku ćerku ne bi li otkrila kakav trag šminke, pa ih je tek onda puštala da uđu u auto. Neretko se dešavalo da vrati Laks u kuću po neku bluzu s manjim izrezom. Niko od nas nije išao u crkvu, tako da smo imali više nego dovoljno vremena za posmatranje bezbojnih roditelja, nalik fotografskim negativima, i njihovih pet blistavih kćeri u ručno šivenim haljinama, s bezbrojnim čipkama i naborima napetih od njihovih napupelih tela.

Samo je jedan dečak dobio dozvolu da uđe u tu kuću. Piter Sizen je pomogao gospodinu Lisbonu da za svoju učionicu napravi pokretni model Sunčevog sistema, a ovaj ga je u znak zahvalnosti pozvao na večeru. Pričao nam je da su ga devojke neprestano šutirale ispod stola, sa svih strana, tako da nikako nije mogao da utvrdi odakle napad dolazi. Piljile su u njega onim svojim užagrenim plavim očima i smejljile se pokazujući gusto zbijene zube, jedinu manu koju smo uspeli da pronađemo na njihovim licima. Samo ga Boni nije kradom gledala ni šutirala. Nakon što je izgovorila molitvu, jela je ćutke, izgubljena u pobožnoj predanosti jedne petnaestogodišnjakinje. Nakon večere, Piter je pitao gde je kupatilo, pa su ga, pošto su se Tereza i Meri kikatale i sašaptavale u onom u prizemlju, poslali na sprat, u ono koje koriste devojke. Kasnije nam je pričao o sobama prepunim zgužvanih gaćica i plišanih životinja zadavljenih u napadima strasti, o raspeću ukrašenom grudnjakom, o krevetima s prozirnim baldahinima i o mirisu mnoštva devojaka koje u skućenom prostoru istovremeno postaju žene. Nakon što je u kupatilu odvrnuo slavinu kako bi zabašurio zvuke premetačine, pronašao je ispod umivaonika čarapu s Merinom tajnom zalihom šminke u vidu crvenih ruževa, rumenila i pudera, kao i vosak za depilaciju, nakon čega smo znali da ona ima brkove

koje nikad nismo videli. Istini za volju, nismo znali čiju je šminku Piter pronašao sve dok dve nedelje kasnije nismo na doku videli Meri Lisbon s grimiznim usnama, potpuno u skladu s nijansom iz njegovog opisa.

Pregledao je i dezodoranse, parfeme i kamenove za skidanje mrtve kože s peta. Iznenadili smo se kad smo čuli da nigde nije bilo šampونا, pošto smo mislili da se devojke svake večeri kupaju, baš kao što peru zube. Međutim, razočaranje se raspršilo već u narednom trenutku, kad nam je Sizen rekao da je nešto hteo da nam donese, nešto ne odvratno već divno, nešto što se mora videti, kao da je reč o modernoj slici ili nečemu sličnom. Naime, u ormariću je pronašao i izbrojao dvanaest kutija uložaka, ali baš tad je Laks zakucala na vrata i upitala ga da nije možda umro, na šta je on skočio da joj otvori. Kosa joj više nije bila sapeta rajfom kao za večerom, nego joj je padala do ramena. Prvo je samo stajala na vratima i netremice ga posmatrala. Potom se zacerekala kao hijena i provukla se mimo njega upitavši ga: „Jesi li završio s vršljanjem? Treba mi nešto iz kupatila.“ Prišla je ormariću, pa tu stade i skrsti ruke iza leđa. „Lično je. Molim te da izađeš“, reče mu, na šta se Piter Sizen, sav zajapuren, sjuri niza stepenice, pozdravi se s domaćinima i odmah dotrča da nam kaže kako baš u tom trenutku, dok su vodene mušice kaljale nebo a ulične svetiljke se palile, Laks Lisbon krvari između nogu.

Kad je čuo Piterovu priču, Pol Baldino se zakle da će se ušunjati u kuću Lisbonovih i videti još nezamislivije stvari. „Gledaću ih dok se tuširaju“, izjavio je. Iako tek četrnaestogodišnjak, već je imao gangstersku petlju i lice plaćenog ubice, kao i njegov otac, Semi „Ajkula“ Baldino, i svi oni muškarci što su navraćali u njihovu kućerinu s dva kamena lava na stepeništu. Kretao se s lenjom samouverenošću gradskih zverki koje mirišu na kolonjsku vodu i imaju manikirane nokte. Plašili smo se i njega i njegovih ogromnih, podgojenih rođaka,

Rika Manola i Vinsa Fuzilija, ne samo zato što je slika njegove kuće svaki čas izlazila u novinama, niti zbog blindiranih crnih limuzina što su klizile prilaznim putem duž drvoreda lovora uvezenog iz Italije, nego zbog njegovih tamnih podočnjaka, mamutskih usana i uglancanih crnih cipela koje je nosio čak i kad igra bejzbol. Već je ranije uspevao da se uvuče na razna zabranjena mesta i mada podaci iz njegovih priča nisu bili baš najpouzdaniji, divili smo se hrabrosti tih poduhvata. Kad su u šestom razredu odveli sve devojčice u svečanu salu da im prikažu neki poseban film, upravo je Pol Baldino uspeo da se uvuče tamo i sakrije se u staru glasačku kabinu, dok smo mi na igralištu šutirali kamičke i čekali ga. Kad se konačno pojavio grickajući čačkalicu i igrajući se svojim zlatnim prstenom, svi smo bez daha iščekivali izveštaj.

„Video sam film“, rekao nam je. „Znam o čemu je. Pazi sad. Kad devojčice napune tu negde oko dvanaest godina...“ – tu se nagnuo ka nama – „sise im prokrvare.“

Nismo bili glupi, ali Pol Baldino je ipak u nama budio divljenje i strah. Njegove konjske butine bile su sve veće, a podočnjaci su poprimali pepeljavoblatnjavu boju, dajući mu izgled nekoga ko je blizak sa smrću. Upravo u to vreme počele su da kolaju glasine o tajnom tunelu. Nekoliko godina ranije, iza šiljcima naoružane ograde Baldinovih duž koje su patrolirala dva istovetna vučjaka, pojavila se jednog jutra grupa radnika. Razapeli su cerade kako se ne bi videlo šta rade, a kad su ih nakon tri dana uklonili, na sredini travnjaka stajao je lažni panj. Bio je od cementa, ali obojen tako da izgleda kao pravo drvo, sa sve lažnim čvorovima i dva patrljka što su sa žarom amputiranih udova stremili ka nebu. S gornje strane nalazila se metalna rešetka.

Pol Baldino nam je rekao da je to roštilj, i mi smo mu verovali. Međutim, vremenom smo приметili da ga niko ne koristi. U novinama je pisalo da je taj roštilj koštao pedeset hiljada dolara, ali da na njemu nije ispečen nijedan hamburger ili hot-dog. Uskoro su se proširile glasine kako je to tunel za bekstvo, koji vodi do Semijevog glisera na reci i da su radnici razapeli onu ceradu kako se ne bi videlo da kopaju.

Nekoliko meseci kasnije, Pol Baldino je, kroz slivnike za kišnicu, počeo da se uvlači ljudima u podrum. Pojavio se u kući Čejsa Bjuela prekriven sivom prašinom koja je vonjala na govna, pa u podrumu Denija Zina, opremljen baterijskom lampom, bejzbol palicom i vrećom s dva mrtva pacova, a na kraju i u kotlarnici Toma Fahima, odakle se oglašio s tri udarca o metalni zid.

Uvek je tvrdio da je istraživao odvodne kanale ispod svoje kuće i da se izgubio, ali mi smo verovali da se zapravo zaigrao u očevom tunelu. Kad je izjavio kako će gledati Lisbonove dok se tuširaju, mislili smo da će se uvući tamo na isti način kao i u druge kuće. Nikad nismo saznali šta se zapravo desilo, iako je policija ispitivala Pola duže od jednog sata. Ispričao im je isto što i nama. Rekao je da je ušao u odvodni kanal ispod svoje kuće i da je počeo da istražuje. Opisao je neverovatno široke cevi, šolje od kafe i opuške tamo gde su bili radnici, kao i ugljem iscrtane gole žene, nalik pećinskim crtežima. Tvrdio je da je nasumično birao tunele i da je po mirisima tačno znao šta se u kojoj kući kuva. Na kraju je kroz odvodnu rešetku ušao u podrum Lisbonovih. Otresao je prašinu i pretražio prizemlje tražeći domaćine, ali nikog nije bilo kod kuće. Išao je iz sobe u sobu dozivajući ih, a potom se popeo na sprat. Čuo je žubor vode i prišao vratima kupatila. Uporno je ponavljao da je kucao. Rekao je da je onda ušao u kupatilo i zatekao Sesiliju, potpuno голу i presečenih vena, i da se, kad je došao sebi, sjurio u prizemlje i odmah pozvao policiju, pošto ga je njegov tata naučio da tako treba.

Plastificiranu sličicu svetice prvi su pronašli bolničari, i onaj debeli ju je odsutno strpao u džep. Tek se u bolnici setio da je dâ Lisbonovima. Sesilija je tad već bila van opasnosti, tako da su roditelji, srećni ali zbunjeni, sedeli u čekaonici. Gospodin Lisbon je zahvalio bolničaru što mu je spasao kćer, a onda okrenuo ikonicu i pročitao tekst na poleđini:

* * *

Devica Marija pojavila se u našem gradu da donese poruku mira u ovaj posrnuli svet. Baš kao i u Lurdu i Fatimi, naša Gospa ukazala se običnim ljudima, kao što ste vi. Za više informacija pozovite 555-MARIJA

Gospodin Lisbon tri puta pročitao tekst, a onda ojađeno reče: „Krstili smo je, i to dvaput, a ona veruje u ovo đubre.“

Bilo je to njegovo jedino bogohuljenje tokom čitave tragedije. Gospođa Lisbon je samo zgužvala ikonice (no nije je bacila – imamo fotokopiju).

Lokalne novine su propustile da objave članak o pokušaju samoubistva pošto je glavni urednik, gospodin Baubi, smatrao da se toliko neprijatna vest prosto ne bi uklopila između priče o Dečjoj izložbi cveća na naslovnoj strani i fotografija nasmešenih nevesta na poslednjoj. Jedini iole zanimljiv članak u izdanju od tog dana odnosio se na štrajk grobara (leševi se gomilaju a sporazuma nigde na vidiku), ali i taj je objavljen na četvrtoj strani, ispod rezultata dečje lige.

Lisbonovi su se po povratku kući zatvorili unutra s devojkama ne rekavši ni reč o onome što se desilo. Tek na navaljivanje gospođe Šir, gospođa Lisbon je pomenula „Sesilijinu nezgodu“, rekavši to kao da je ova zadobila ogrebotinu pri padu. Međutim, Pol Baldino, i te kako naviknut na krv, potanko i pošteno nam je opisao šta je video, ne ostavljajući mesta sumnji u to da je Sesilija digla ruku na sebe.

Gospođi Bak je bilo čudno što je brijač završio u klozetskoj šolji. „Ako presećete sebi vene u kadi“, rekla je, „zar ga ne biste samo spustili na ivicu?“ Tako je potegnuto pitanje da li je Sesilija presekla vene kad je ušla u kadu ili dok je stajala na prostirci, koja je takođe bila krvava. Pol Baldino nije imao nedoumica: „Isekla se na klonji“, tvrdio je. „Tek je potom ušla u kadu. Čoveče, krvi je bilo na sve strane.“

Sesiliju su zadržali na posmatranju nedelju dana. U bolničkom izveštaju stoji da joj je arterija na desnoj ruci bila potpuno prekinuta, pošto je bila levoruka, ali da je na levoj rez plitak i da je krvni sud tek zasečen. Završila je s po dvadeset četiri kopče na svakom doručju.

Kući se vratila u onoj svojoj potkraćenoj venčanici. Gospođa Pac, čija je sestra radila u *Bon Sekoru*, pričala je kako je devojčica odbijala da obuče bolničku spavaćicu i da je zahtevala da joj donesu tu haljinu. Doktor Horniker, glavni psihijatar, smatrao je da joj treba izaći u susret. Kući je stigla usred oluje. Bili smo kod Džoa Larsona, tačno preko puta Lisbonovih, kad se prolomio prvi prasak groma. Džooova majka nam iz prizemlja doviknu da zatvorimo prozore, te mi skočismo da je poslušamo. Napolju je vladalo potpuno zatišje. Nalet vetra zahvati papirnu kesu, pa je podiže i zakovitla u krošnju. A onda se stušti pljusak, nebo pocrne, a karavan Lisbonovih pokuša da se, po mraku, prikrade kući.

Pozvali smo Džooovu mamu da dođe i vidi to. Uskoro se začu bat njenih brzih koraka na zastrtim stepenicima, i ona nam se pridruži kraj prozora. Mirisala je na sredstvo za poliranje nameštaja. Bio je utorak. Gledali smo kako gospođa Lisbon nogom odguruje svoja vrata i izlazi iz auta držeći tašnu na glavi kako ne bi pokisla. Zgrčena i namrštena, otvorila je zadnja vrata. Lilo je kao iz kabla. Kosa joj se bila zalepila za lice. Konačno se ukaza Sesilijina mala glava, pomalo mutna zbog kiše. Nespretno je grabila rukama, kao da boksuje, pošto su joj obe ruke bile poveskama obešene o vrat. Potrajalo je dok nije skupila dovoljno snage da se osovi na noge. Kad se konačno iskobeljala, podigla je obe poveske kao da su šatorska krila, a gospođa Lisbon je uhvati za levu mišicu i povede ka kući. U međuvremenu je toliko počelo da pljušti da više nismo mogli da vidimo šta se dešava preko puta ulice.

Narednih dana smo često viđali Sesiliju. Sedela je na stepeništu, brala crvene bobice sa žbuna i jela ih, ili ih je pak razmrljavala po dlanovima. Uvek je bila u venčanici i prljavih, bosih nogu. Poslepodne, kad sunce obasja njihovo dvorište, posmatrala bi mrave kako žure pukotinama na popločanoj stazi ili bi se opružila po nađubrenoj travi i zurila u oblake. Uvek je s njom bila neka od sestara. Tereza bi obično iznela svoje knjižurine i na stepeništu proučavala slike svemira, podižući pogled kad god Sesilija krene ka ulici. Laks je iznosila veliki peškir i sunčala se dok joj je sestra štapićem iscrtavala arabeske po

nozi. Ponekad bi se Sesilija privila uza svoju stražarku, zagrlila je i nešto joj šaputala.

Svako je imao svoju teoriju o razlozima njenog pokušaja samoubistva. Gospođa Bjuel tvrdila je da su za sve krivi roditelji. „Ta mala nije želela da umre“, rekla nam je. „Samo je htela da pobegne iz te kuće.“ Gospođa Šir je dodala: „Da utekne iz tog naoko idiličnog obrasca.“ Onog dana kad se Sesilija vratila iz bolnice, njih dve su joj odnele kuglof kao znak saosećanja, ali gospođa Lisbon je odbijala da prizna da se išta strašno desilo. Gospođu Bjuel smo zatekli prilično ostarelu i neverovatno debelu, kako i dalje spava u odvojenoj spavaćoj sobi od svog muža, pripadnika Crkve hrišćanske nauke. Izvaljena na krevetu, i dalje je preko dana nosila mačkaste naočare za sunce ukrašene stakličima, i dalje se igrala kockicama leda u visokoj čaši, za koju je uporno tvrdila da je unutra samo voda; međutim, to lenjo poslepodne dobilo je za nju novu aromu, sa zadahom sapunske opere. „Čim smo Lili i ja unele kuglof, ta žena je naredila devojkicama da odu na sprat. Rekle smo joj da je kolač još topao i da ga treba odmah jesti, ali ona ga je samo uzela i ćušnula u frižider. I to na naše oči.“ Gospođa Šir je malo drugačije upamtila isti događaj. „Žao mi je što moram to da kažem, ali Džoan se već godinama ne trezni. Istini za volju, gospođa Lisbon nam je vrlo ljubazno zahvalila. Sve je izgledalo kao da je u najboljem redu. Čak sam se zapitala nije li možda tačno da se devojkica samo posekla pri padu. Uvela nas je u dnevnu sobu i sve smo pojele po parče kolača. Džoan se u jednom trenutku izgubila. Možda je trknu-la do kuće da se dolije. To me ne bi čudilo.“

Gospodina Bjuela pronašli smo u njegovoj sobi uređenoj u sportskom stilu, odmah do ženine. Na polici je stajala slika njegove prve supruge. Nije prestao da je voli ni posle razvoda. Kad je ustao da nas pozdravi, videli smo da je još uvek pogrbljen od povrede ramena koju vera nikad nije uspela potpuno da isceli. „To vam je kao i sve ostalo u ovom žalosnom društvu“, rekao nam je. „Nisu imali dobar odnos s Bogom.“ Kad smo ga podsetili da je Sesilija u ruci držala plastificiranu sliku Device Marije, on reče: „Trebalo je da ima Isusovu sliku.“ Između

bora i čupavih sedih obrva još se naziralo lice naočitog čoveka koji nas je nekada učio da igramo fudbal. U Drugom svetskom ratu bio je pilot. Kad su ga oborili u Burmi, vodio je svoje ljude sto kilometara kroz džunglu do prvog logora. Nakon toga odbijao je da koristi bilo kakav lek, čak i aspirin. Kad je jedne zime na skijanju slomio rame, pristao je samo da ode na rendgen i ništa više. Nakon toga bi se uvek trznuo kad ga slučajno gurnemo tokom utakmice, travnjak je grabuljao jednom rukom i prestao je da nedeljom ujutru priprema svoje čuvene leteće palačinke. Uvek je negodovao i ljubazno nas opominjao kad uludo pominjemo ime gospodnje. U privatnosti njegove sobe, ozleđeno rame pretvaralo se u malu grbu. „Rastužim se kad pomislim na te devojčice“, rekao je. „Kakvo traćenje života.“

Najrasprostranjenija teorija u to vreme za sve je krivila Dominika Palacola. Poticao je iz emigrantske porodice i živio je kod rođaka, dok mu se ostatak porodice nastanio u Nju Meksiku. Bio je to prvi momak u našem kraju koji je nosio naočare za sunce, a već nedelju dana nakon dolaska zaljubio se do ušiju. Predmet njegove žudnje nije bila Sesilija, nego Dajana Porter, devojka kestenjaste kose i konjastog, mada lepuškastog lica koja je živela u bršljanom obrasloj kući na jezeru. Nažalost, ona nije znala da ju je posmatrao kroz ogradu dok divlje igra tenis po zemljanom terenu, ili dok se kraj bazena sunča na ležaljci iznojavajući sok. Kad je ćoškario s nama, Dominik se nije uključivao u razgovore o bejzbolu ili o dogodovštinama iz školskog autobusa, pošto je tek natučao engleski. Samo bi s vremena na vreme zabacio glavu tako da mu se nebo ogleda u staklima naočara za sunce i rekao: „Volim je.“ I svaki put bi nakon te izjave izgledao toliko iznenađen istinskim prosvetljenjem, kao da je upravo iskašljao biser. Kad je početkom juna Dajana otišla da provede raspust u Švajcarskoj, Dominik je bio strašno pogođen. „Jebem majka božja“, izjavio je ogorčeno. „Jebem bog.“ A da bi pokazao koliko je očajan i koliko je duboka njegova ljubav, popeo se na krov kuće svojih rođaka i skočio.

Gledali smo to. Videlo smo i da ga Sesilija Lisbon posmatra iz svog dvorišta. Dominik Palacolo, u tesnim farmericama, kaubojskim

čizmama i s krestom na glavi, ušao je u kuću, prošao kraj prozora s vitražom u prizemlju i uskoro se pojavio na prozoru na spratu, sa svi- lenom maramom oko vrata. Izašao je na sims i uzverao se na ravan krov. Dok smo ga gledali odozdo, izgledao nam je slabašno, bolešljivo i ćudljivo, onako kako smo zamišljali Evropljane. Na ivici krova propeo se na prste kao da skače u bazen, prošaputao sebi u bradu: „Volim je“ i bacio se pravo u žbunje u dvorištu.

Nije mu falila ni dlaka s glave. Nakon tog skoka je ustao, dokazavši njime svoju ljubav, a malo dalje niz ulicu, u Sesiliji Lisbon jedna se upravo rodila. Ejmi Šraf, Sesilijina drugarica iz razreda, kasnije je pri- čala kako ova poslednje nedelje u polugodištu nije mogla da govori ni o čemu drugom osim o Dominiku. Umesto da uči za završne ispite, u čitaonici je tražila Italiju po enciklopedijama. Počela je svima da se javlja s „ćao“ i da navraća u crkvu svetog Pavla kako bi poprskala čelo svetom vodicom. U školskoj trpezariji je, čak i najvrelijim danima, kad je vazduh bio težak od mirisa kuvanja, birala špagete s ćuftama, kao da će se zbližiti s Dominikom bude li jela isto što i on. Na kraju je nabavila i ono raspeće, koje je Piter Sizen kasnije video ukrašeno grudnjakom.

Pristalice ove teorije uvek su se pozivale na jednu bitnu činjenicu, a to je da je nedelju dana pre Sesilijinog pokušaja samoubistva Do- minik dobio poziv od svoje porodice da im se pridruži u Nju Meksiku. Iznova je počeo da govori bogu da se jebe pošto je Nju Meksiko bio još dalje od Švajcarske, gde se Dajana Porter šetkala pod krošnjama, neumoljivo se udaljavajući od sveta koji će on naslediti kao vlasnik radnje za čišćenje tepiha. Po rečima Ejmi Šraf, Sesilija je presekla sebi vene jer su drevni Rimljani upravo to radili kad život postane ne- podnošljiv. Nadala se da će Dominik, kad negde na autoputu, među kaktusima, čuje šta se desilo, shvatiti da je ona ta koja ga je istinski volela.

Bolnički izveštaj uglavnom se svodi na psihijatrov nalaz. Nakon razgovora sa Sesilijom, doktor Horniker je zaključio da je njen poku- šaj samoubistva čin agresije izazvane potiskivanjem adolescentskih

seksualnih potreba. Za tri potpuno različite mrlje mastila izjavila je da je podsećaju na bananu, dok je ostale opisivala kao „zatvorske rešetke“, „močvaru“, „crnca“ i „svet nakon eksplozije atomske bombe“. Kad ju je upitao zašto je pokušala da se ubije, rekla je jedino: „Bila je to greška“, i na doktorovo dalje navaljivanje nastavila da ćuti kao zalivena. „Uprkos ozbiljnosti povreda“, zapisao je Horniker, „ne verujem da je pacijentkinja zaista htela sebi da oduzme život. Njen čin bio je poziv u pomoć.“ Razgovarao je s Lisbonovima i savetovao im da malo popuste uzde. Smatrao je da će za Sesiliju biti dobro da „malo izađe iz kućnih i školskih okvira i druži se s dečacima svog uzrasta. Kao trinaestogodišnjakinji, treba joj dozvoliti da koristi šminku kakvu njene vršnjakinje vole ne bi li se zbližila s njima. Oponašanje opšte usvojenog načina ponašanja predstavlja ključni korak u procesu formiranja ličnosti.“

Tako su u domu Lisbonovih nastupile promene. Gotovo svakodnevno, bilo da mora da čuva Sesiliju ili ne, Laks je izlazila da se sunča u kupaćem kostimu zbog koga joj je putujući oštrač noževa priredio potpuno besplatnu petnaestominutnu demonstraciju. Ulazna vrata su im bila stalno otvorena zato što je neka od devojaka uvek ulazila ili izlazila. Kad smo jednom igrali jurke u dvorištu Džefa Maldrama, videli smo ih kako u dnevnoj sobi đuskaju uz rokenrol, vrlo prilježno pristupajući pravilnom izvođenju pokreta. Potpuno nas je zbunilo što plešu jedna s drugom iz čiste zabave, ali Džef tad zakuca na prozor i poče glasno da cmače u prazno, na šta devojke spustiše roletne. Pre no što su nestale s vidika, uspeli smo da u pozadini vidimo Meri Lisbon kako stoji kraj police s knjigama, odevena u zvoncare od plavog džinsa s velikim izvezenim srcem na zadnjici.

Bilo je još neverovatnih promena. Buč, momak koji im je održavao travnjak, sad više nije morao da koristi dvorišnu česmu nego je smeo da uđe u kuću po čašu vode. Onako znojav, go do pasa i istetoviran, ulazio je u kuhinju u kojoj su ćerke Lisbonovih živele i disale, ali nikad ga nismo pitali šta je tamo video, pošto smo zazirali od njegovih mišića i od njegovog siromaštva.

Verovali smo da su se Lisbonovi dogovorili da treba malo da popuste stege, ali kad smo mnogo godina kasnije razgovarali s gospodinom Lisbonom, rekao nam je da se njegova žena nikad nije složila s psihijatrom. „Samo se malo bila primirila“, rekao nam je. Tad su već bili razvedeni i on je živio u garsonjeri zastrvenoj iverjem od njegovih duboreza. Police su bile prekrivene rezbarenim pticama i žabama. Po rečima gospodina Lisbona, dugo je gajio sumnje u vezi sa strogim načelima svoje supruge, znajući duboko u duši da devojke koje odbijaju da plešu mogu privući samo muževe loše kože i upalih grudi. Osim toga, počeo je da mu ide na živce vonj tolikih žena na jednom mestu. Na trenutke mu se činilo da živi u kokošinju. Gde god bi pogledao, nalazio je šnale i češljeve pune dlaka. Budući da je bio jedino muško u kući, devojke bi se ponekad zaboravile i počele da pred njim otvoreno razgovaraju o svojim menstruacijama. Sesilija je tek bila dobila svoju prvu, i to na isti dan kad su je imale i sve ostale devojke, savršeno usklađene u svojim ciklusima. Tih pet dana u mesecu bilo je gospodinu Lisbonu najgore, pošto je tad morao da deli aspirine kao da hrani živinu i da umiruje napade plača jer je neko na televiziji ubio psa. Ispričao nam je i da su devojke tokom „tih“ dana dramatično ispoljavale ženstvenost. Prenemagale su se silazeći niza stepenice u maniru filmskih diva, i namigujući ponavljale: „Rođak Herbi dolazi u posetu.“ Ponekad bi ga noću poslale da kupi još uložaka, ali ne samo jednu kutiju, već četiri-pet, na šta bi se mladi prodavci s paperjastim brčićima uvek podrugljivo smejujili. Obožavao je svoje ćerke, voleo ih više od svega, ali čeznuo je za prisustvom bar nekog dečaka.

Upravo zato je, dve nedelje po Sesilijinom povratku kući, ubedio svoju suprugu da dozvole devojkama da naprave žurku, prvu i poslednju u njihovim kratkim životima. Svi smo dobili pozivnice ručno napravljene od hamera, s flomasterom ispisanim imenom u balončiću. Zaprepašćenje što smo pozvani u kuću koju smo dotle pohodili jedino u svojim noćnim maštarijama bilo je toliko da smo morali jedni drugima da pokazujemo pozivnice kako bi poverovali u to. Oduševilo nas je što Lisbonove znaju naša imena, što su puštale da im ona pređu

preko prefinjenih glasnih žica i što su im nešto značila u životu. Potrudile su se da ih ispravno napišu i da provere naše kućne brojeve u telefonskom imeniku ili na metalnim brojevima prikucanim za stabla drveća.

Kako se žurka bližila, tražili smo na njihovoj kući bilo kakve znake ukrašavanja ili drugih priprema, ali nije ih bilo. Žute cigle i dalje su izgledale kao zidovi crkvenog sirotišta, a u dvorištu je vladala potpuna tišina. Zavesa se nisu mreškale, niti se pred kućom zaustavio kamionet za isporuku šestospratnih sendviča i valjkastih kutija čipsa.

Stigla je i ta noć. U plavim sakoima i smeđim pantalonama, s kravatama na lastiš, išli smo pločnikom ispred kuće Lisbonovih kao i toliko puta pre, s tim što smo sad skrenuli na prilaznu stazu, prošli između saksija s crvenim muškatlama na stepenicama i zvonili. Piter Sizen se ponašao kao vođa, čak u tolikoj meri da nam je dosadio neprestano ponavljajući: „Čekajte samo da vidite sve to.“ Vrata se otvoriše i iz tame se nad nama pojavi lice gospođe Lisbon. Rekla nam je da uđemo, što mi i učinismo uz mnogo gurkanja i spoticanja. Odmah smo uočili da je Piterov opis kuće bio potpuno pogrešan. Umesto živopisnog ženskog nereda, zatekli smo uredno, bezlično mesto i slabašan miris bajatih kokica. Na vrhu velikog luka na ulazu stajala je pločica s ugraviranim natpisom „Blagoslovi ovaj dom“, a na polici iznad radijatora s desne strane stajalo je pet pari bebećih cipelica obojenih bronzom, da za sva vremena sačuvaju uspomenu na nimalo uzbudljiv deo odrastanja ćerki Lisbonovih. Trpezarija je bila puna glomaznog kolonijalnog nameštaja, sa slikom doseljenika koji štrpkaju ćuretinu. U dnevnoj sobi nas je dočekao smeđ sintetički kauč na naranđastom tepihu. Fotelja gospodina Lisbona sprečavala je pristup stočiću na kome je stajao nedovršen model jedrenjaka, bez jedara ali zato s prsatom sirenom na pramcu.

Odatle su nas sproveli u podrum, u sobu za zabavu. Dok smo silazili strmim metalnim stepeništem, svetlost odozdo se postepeno pojačavala, kao da silazimo u središte zemlje. Na dnu nas je dočekao zaslepljujući blesak. Na tavanici su zujale neonke, a na svakoj

raspoloživoj površini stajala je stona svetiljka. Zeleni i crveni kvadrati od linoleuma na podu žarili su se pod našim cipelama. Činija punča na stočiću izgledala je kao da je puna lave. Zidne obloge bleštale su od svetlosti, tako da su nam prvih nekoliko sekundi devojke izgledale kao nejasne sjajne prilike nalik anđelima. A onda su nam se oči navikle na svetlost i obavestile nas o nečemu što dotle nismo shvatali, a to je činjenica da je svaka od njih biće za sebe. Umesto pet istovetnih bucmastih plavuša, videli smo pet različitih osoba, čije su ličnosti počinjale da im menjaju i oblikuju izraze lica. Odmah smo primetili da Boni, koja nam se predstavila kao Bonaventura, ima žućkastu kožu i šiljast nos kao kakva opatica. Bila je za glavu viša od svojih sestara, i to uglavnom zbog dugačkog vrata, oko koga će se jednog dana zategnuti omča. Tereza Lisbon je imala punije lice i obraze i blagoteleći pogled, i krenula je ka nama da se pozdravi hodajući kao da ima dve leve noge. Meri je imala nešto tamniju kosu, koja je na čelu tvorila mali špic; a po dlakama na nausnici zaključili smo da je njena majka pronašla njen vosak za depilaciju. Laks Lisbon je jedina odgovarala predstavi koju smo imali o Lisbonovim devojkama. Prosto je pucala od zdravlja i zlobe. Na sebi je imala usku haljinu, a kad je prišla da se rukuje, svakog od nas je potajno srednjim prstom zagolicala po dlanu, ispuštajući čudan, mukli smeh. Sesilija je, kao i uvek, nosila potkraćenu venčanicu. Bila je to haljina iz dvadesetih godina. Šljokicama pokriven prsni deo sad nije imalo šta da popuni, a neko je, možda Sesilija ili pak vlasnica prodavnice polovne odeće, naglim pokretom otrgao donji deo haljine, tako da se završavala iznad njenih odраниh kolena. Sedela je u toj bezobličnoj haljini na barskoj stolici i zurila u svoju čašu s punčom. Usne je bila namazala crvenim ružem, zbog kojeg je izgledala kao poremećena prostitutka, ali ponašala se kao da nikog nema oko nje.

Znali smo da treba da se držimo podalje od nje. Skinuli su joj za-voje ali je brojnim narukvicama pokušala da prikrije ožiljke. Ostale sestre nisu imale ni jednu jedinu narukvicu na rukama, tako da smo zaključili da su ih sve dale Sesiliji. S donje strane ih je bila selotejpom

zalepila za kožu, kako ne bi klizile. Svud po venčanici videli su se tragovi bolničke hrane, kuvanih šargarepa i cvekle. Svako je uzeo po čašu punča i potom smo mi ostali da stojimo na jednom kraju prostorije, a sestre na drugom.

Nikad pre toga nismo prisustvovali zabavi s roditeljskim nadzorom. Bili smo navikli na žurke naše starije braće kad roditelji nisu u gradu, na mračne sobe koje podrhtavaju od nagomilanih tela, treštanje muzike, gajbe piva u kadi punoj leda, divljanje po hodnicima i uništavanje dnevne sobe. A ovo je bilo potpuno drugačije. Gospođa Lisbon nam je dolivala punč dok smo gledali Terezu i Meri kako igraju domine. Na drugom kraju sobe, gospodin Lisbon je otvorio svoju kutiju za alat i pokazao nam svoje čegrtaljke (zavrteo ih je da bismo shvatili kako su dobile ime), a potom i dugačku oštru šipku za koju je rekao da se zove planer, pa jednu prekrivenu gitom, koja se zove ravnjač i još jednu, žlebastu, koja se zove grebač. Dok je prigušenim glasom objašnjavao šta čemu služi, uopšte nije gledao u nas, već samo u alatke. Prevlačio je prstima po njima ili jagodicom palca proveravao koliko su oštra sečiva. Jedna uspravna bora ukazala mu se na čelu dok mu se suvo lice ovlažilo u predelu usana.

Sve to vreme Sesilija se nije makla sa stolice.

Obradovali smo se kad se, držeći majku za ruku, pojavio i Džo Retard u svojim obaveznim vrećastim bermudama i s plavim bejzbol kačketom na glavi. Kao i uvek, cerio se onim svojim osmehom svojstvenim svim mongoloidima. Oko ruke mu je crvenim koncem bila vezana pozivnica, što je značilo da su devojke izgovarale i njegovo ime kao i naša. Džo Retard, frfljavih otromboljenih usana, ogromne donje vilice i krmećih očiju, bio je sveže izbrijan. Niko nije znao koliko Džo Retard zapravo ima godina, pošto smo ga oduvek viđali s tim brčićima. Braća su ga povremeno izvodila na trem i brijala ga, vičući na njega da se smiri i da će sâm biti kriv ukoliko mu slučajno prerežu grkljan, na šta bi on prebledelo i ukipio se kao gušter. Znali smo i da retardirani ljudi žive kratko i da stare brže od ostalih, što je objašnjavalo sede dlake koje su mu štrčale ispod kačketa. Kao deca smo mislili da

će on umreti pre no što se mi zamomčimo, ali već smo se bili zamomčili, a on je još bio dete.

S njegovim dolaskom pružila nam se prilika da devojkama pokažemo šta sve znamo da radimo s njim, kako mu se uši migolje kad ga neko počese po bradi, kako kad neko baci novčić on uvek kaže „glava“ a nikad pismo, kako čak i kad mu kažemo: „Džo, reci 'pismo'“ on kaže „glava!“, i kako ga uvek puštamo da veruje da je pobedio. Nagovorili smo ga i da otpeva onu pesmicu koju uvek peva, koju ga je naučio gospodin Judžin: „Majmuni u Sambo Vangu nemaju repove, majmuni u Sambo Vangu nemaju repove. A gde su im repovi? Pojeli ih kitovi!“ Zapljeskali smo mu, na šta zapljeskaše i devojke, a Laks se prvi uz njega, što Džo Retard nije umeo da ceni.

Zabava je tek bila počela da se zahuktava kad Sesilija siđe s barske stolice i priđe majci. Igrajući se narukvicama na levom doručju, upitala ju je sme li da izađe. Tek tad smo je prvi put čuli da govori, i sve nas je iznenadila zrelost njenog glasa. Zvučala je staro i umorno. Nije prestajala da cima narukvice sve dok gospođa Lisbon ne reče: „Kako hoćeš, Sesilija, ali zbog tebe smo se potrudili da organizujemo ovu zabavu.“

Toliko je jako povukla narukvice da se selotejp odlepio, na šta ona stade kao sleđena. Gospođa Lisbon reče: „Dobro, idi gore, ali mi ćemo nastaviti da se zabavljamo i bez tebe.“ Čim je to čula, Sesilija pođe ka stepenicama, sve vreme pognute glave, izgubljena u sopstvenom zaboravu, žutih očiju prikovanih za predskazanje sopstvene budućnosti, predskazanje koje mi nismo mogli da dokučimo. Popela se u kuhinju i zatvorila vrata za sobom, a potom produžila ka predsoblju. Jasno smo čuli bat njenih koraka. Zvuk je postepeno utihnuo kad je počela da se penje na sprat, ali svega tridesetak sekundi kasnije usledio je tup pljasak kad je njeno telo palo na ogradu što se protezala duž kuće. Prvo kao da se začuo vetar, hujanje za koje smo kasnije zaključili da je nastalo kad se Sesilijina venčanica napunila vazduhom. Bilo je to vrlo kratko. Ljudsko telo brzo pada. Upravo u tome i jeste stvar: čovek sveden na potpuno fizička svojstva pada brzinom kamena. Uopšte

nije bitno o čemu je razmišljala tokom pada, da li se možda pokajala što je to učinila i da li je imala vremena da se usredsredi na šiljke što su srljali ka njoj. Njen um uopšte više nije bio važan. Kratak nalet vetra je minuo i mi svi poskočismo od vlažnog udara, sličnog onom kad pukne lubenica, i na trenutak smo svi ostali nepomični i pribrani, kao da slušamo orkestar, glava nagnutih u stranu da bismo ušima olakšali posao, još ne shvatajući šta se desilo. A onda gospođa Lisbon, kao da nikog nema tu, reče: „Gospode bože.“

Gospodin Lisbon otrča gore, a supruga pojuri za njim ali ostade da stoji na vrhu stepeništa držeći se za rukohvat. Odozdo smo mogli da vidimo njenu siluetu – debele noge, široka leđa, veliku glavu ukočenu od straha, naočare ispunjene svetlošću. Bila je zauzela veći deo vrata i nismo se usuđivali da prođemo mimo nje dok to nisu učinile devojke. Tek onda se proguramo i mi. Ušli smo u kuhinju. Kroz prozor smo ugledali gospodina Lisbona kako stoji u grmlju. Kad smo stigli do ulaznih vrata, videli smo da u naručju drži Sesiliju, jednom rukom iza glave a drugom ispod kolena. Pokušavao je da je skine sa šiljka koji joj je proburazio levu dojku i nedokučivo srce, a potom prošao između dva pršljena ne oštetivši ih, da bi, probivši kožu i tkaninu, ponovo izbio na svež vazduh. Sve se odigralo toliko brzo da na šiljku nije bilo ni kapi krvi. Bio je savršeno čist, tako da je Sesilija izgledala gotovo kao gimnastičarka koja balansira na vrhu štapa. Lepršanje venčanice samo je doprinosilo tom cirkuskom utisku. Gospodin Lisbon se trudio da je skine što nežnije, ali uprkos svem svom neznanju bili smo svesni da je uzalud, da to što su joj oči otvorene ništa ne znači, da je grčenje otvorenih usta kao u ribe na udici samo nesvestan rad živaca i da je Sesilija uspela, iz drugog pokušaja, da se izbaci van ovog sveta.